

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук, професора кафедри ортопедичної стоматології Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького **Макєєва Валентина Федоровича на дисертаційну роботу Рожка Святослава Миколайовича**

«Ортопедичне лікування пацієнтів знімними конструкціями зубних протезів в залежності від мікробіологічного статусу ротової порожнини», представлену до захисту у спеціалізовану Вчену раду ДФ 44.601.034 Полтавського державного медичного університету, що утворена наказом МОН України № 1384 від 16.12.2021 для розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 – Охорона здоров'я за спеціальністю 221 – Стоматологія

1. Обґрунтування вибору теми дослідження. Наукові дослідження показують, що збільшення кількості пацієнтів з кожним роком, яким виготовляються знімні конструкції зубних протезів, призводить до збільшення ускладнень від їхнього використання. Ортопедичне лікування з використанням знімних конструкцій зубних протезів на сьогоднішній день є методом вибору, тому що не всі пацієнти, на жаль, можуть собі дозволити дуже дорогі методи стоматологічної імплантації, а також треба враховувати і дуже строгі показання до її застосування. Знімні конструкції зубних протезів із акрилових пластмас впливають на стан мікрофлори ротової порожнини, адже існує тісний взаємозв'язок між зміною мікробіоцинозу ротової порожнини та особливостями вибору базисних матеріалів.

Необґрунтований вибір базисних матеріалів для виготовлення знімних конструкцій зубних протезів без врахування стану мікробіоцинозу ротової порожнини в подальшому призводить до порушення мікробної рівноваги, збільшує кількість патогенної мікрофлори, що знижує ефективність ортопедичного лікування пацієнтів.

Виходячи із вищесказаного, дисертаційна робота Рожка С.М., яка присвячена вирішенню наведених вище проблем, є актуальною та значущою з практичної точки зору.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота є фрагментом комплексної науково-дослідної роботи кафедри стоматології післядипломної освіти Івано-Франківського національного медичного університету: «Клінічна ефективність комплексного лікування захворювань твердих тканин зубів і пародонту у населення екологічно несприятливих регіонів» (№ держреєстрації 0118U004144). Здобувач є одним із співвиконавців даної роботи.

3. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що сформульовані в дисертаційній роботі отримані на підставі клінічного, мікробіологічного обстеження 115 пацієнтів з втратою зубів. Всі пацієнти були розділені на наступні групи:

I група – 35 пацієнтів, яким ортопедичне лікування знімними конструкціями зубних протезів проводилося за загальноприйнятим способом.

II група – 45 пацієнтів, яким ортопедичне лікування знімними конструкціями проводилося за удосконаленим способом.

II а підгрупа – 11 пацієнтів, в яких переважали в ротовій порожнині α -гемолітичні стрептококи.

II б підгрупа – 9 пацієнтів, в яких в ротовій порожнині переважали β -гемолітичні стрептококи.

II в підгрупа – 19 пацієнтів, в яких в ротовій порожнині переважали *Candida albicans*.

II г підгрупа – 6 пацієнтів, в яких в ротовій порожнині була наявна змішана мікрофлора.

III контрольна група – 35 пацієнтів з дефектами зубних рядів без знімних конструкцій та загострення соматичних хвороб.

Термін спостережень до ортопедичного лікування, 3, 6 та 12 місяців після ортопедичного лікування.

Обрані методи дослідження є сучасними та різноплановими, повністю відповідають поставленій меті та завданням. Аналіз результатів ортопедичного

лікування за всіма показниками, що були вибрані для контролю продемонстрували переваги диференційованого вибору базисних матеріалів в залежності від мікробіологічного статусу ротової порожнини. Методологічний підхід обрано правильно, описання отриманих результатів відповідає сучасним поглядам. Робота узгоджена Комісією з питань біоетики Івано-Франківського національного медичного університету, виконана на метрологічно перевіреному обладнанні.

Отже, викладені у дисертаційній роботі положення, трактування, висновки і рекомендації повністю відображають результати проведеного дослідження, є вірогідними та науково обґрунтованими.

4. Наукова новизна дослідження та отриманих результатів.

Проведені дослідження дозволили доповнити дані про ускладнення від використання ЗКЗП у різні терміни використання. Уперше проведено мікробіологічні дослідження на предмет вивчення ранньої адгезії окремих представників оральної мікрофлори до базисних матеріалів ЗКЗП. Вивчено вплив базисних пластмас ЗКЗП на планктонний ріст окремих представників оральної мікрофлори та формування біоплівок представниками оральної мікрофлори на базисних матеріалах.

За результатами ортопедичного лікування пацієнтів з диференційованим вибором базисних матеріалів доповнено клінічні дані щодо ефективності запропонованого способу ортопедичного лікування пацієнтів ЗКЗП.

5. Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення роботи полягає у підвищенні ефективності повторного ортопедичного лікування пацієнтів знімними конструкціями зубних протезів в залежності від мікробіологічного стану ротової порожнини. Проведені мікробіологічні експериментальні дослідження дозволили розробити та впровадити в клініку ортопедичної стоматології диференційований спосіб вибору базисних матеріалів, що підтверджено отриманим патентом на корисну модель України.

В залежності від мікробіологічного стану РП, а саме при наявній у переважній більшості α -гемолітичних стрептококів рекомендовано використовувати такі базисні матеріали: Поліан, Нейлон, Біокрил. При

наявності β -гемолітичних стрептококів рекомендовано використовувати Поліан, Нейлон, Вінакрил та Біокрил. За переважаючої більшості в РП *Candida albicans* рекомендовано використовувати Нейлон в якості базисного матеріалу. При поєднаній мікрофлорі в РП рекомендовано використовувати Нейлон, Вінакрил та Біокрил.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено у практичну діяльність профільних кафедр закладів вищої медичної освіти України та ортопедичних відділень міських та обласних лікувальних стоматологічних закладів України.

6. Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях. Наукові положення і практичні рекомендації, що ґрунтуються на проведених автором дослідженнях відображені у 6 наукових працях, із них 2 статті у виданнях, ліцензованих МОН України, 1 стаття – в міжнародному виданні країн економічної співдружності, 1 стаття – в наукометричній базі WEBofScience, 1 теза у матеріалах з'їздів і науково-практичних конференцій. Отримано 1 деклараційний патент України на корисну модель.

7. Структура та обсяг дисертації. Структура дисертації є типовою, викладена на 169 сторінках комп'ютерного тексту, складається з 112 сторінок основного тексту і складається зі вступу, огляду літератури, матеріалів та методів дослідження, трьох розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів дослідження, висновків та списку використаної літератури, який містить 204 джерела, з яких 165 кирилицею та 39 латиницею. Додатки включають наукові праці, опубліковані за темою дисертації, відомості про апробацію результатів дисертації, карту обстеження пацієнтів та акти впровадження. Робота ілюстрована 5 таблицями та 50 рисунками.

У вступі дисертант обґрунтовує актуальність обраної теми та доцільність проведеного дослідження, формулює мету та завдання, наводить наукову новизну, практичне значення одержаних результатів, визначає особистий внесок у роботу, представляє дані щодо апробації результатів та структури дисертації.

Розділ 1. Огляд наукової літератури, який викладений на 20 сторінках

комп'ютерного тексту, складається з 2 підрозділів, освітлює сучасні погляди на проблему ортопедичного лікування пацієнтів знімними конструкціями зубних протезів та на характер ускладнень, аналізуючи дані вітчизняних та закордонних наукових джерел.

Автором детально проаналізовано проблему сучасної стоматології, а саме способи та методи покращення ортопедичного лікування пацієнтів знімними конструкціями зубних протезів, роблячи акцент на невирішену проблему, а саме врахування стану мікрофлори ротової порожнини та вибір базисних матеріалів.

Зауваження до розділу: наявні невдалі літературні вислови та орфографічні недоліки.

Розділ 2. Викладений на 10 сторінках комп'ютерного тексту та складається з 11 підрозділів, де представлено характеристику обстежених та лікованих пацієнтів. У підрозділі 2.2 надана характеристика клінічних методів обстеження, описані методики визначення швидкості саливації (2.3), визначення в'язкості ротової рідини (2.4), методика визначення рН ротової рідини (2.5), визначення вмісту С-реактивного білка (2.6), дослідження гігієнічного стану знімних конструкцій зубних протезів (2.7). Наведено методики вивчення ранньої адгезії окремих представників оральної мікрофлори до базисних матеріалів (2.8), метод впливу базисних пластмас на планктонний ріст окремих представників оральної мікрофлори (2.9), вивчення формування біоплівки представниками оральної мікрофлори (2.10). у підрозділі 2.11 описано статистичні методи дослідження.

Зауваження до розділу: Деякі загальновідомі методики можна детально не описувати, а тільки дати посилання на них.

Розділ 3. Викладений на 15 сторінках комп'ютерного тексту та присвячений вивченню характеру ускладнень при використанні знімних конструкцій зубних протезів. Дано детальну оцінку найбільш вагомим причинам, за яких пацієнти не використовують знімні конструкції зубних протезів.

Зауваження до розділу: Розділ перевантажений рисунками, можливо

доцільно було б деякі дані подати у вигляді таблиць.

Розділ 4. «Вивчення впливу базисних матеріалів на мікробіологічний стан ротової порожнини» викладений на 22 сторінках комп'ютерного тексту та присвячений проблемі мікробіологічних досліджень впливу ранньої адгезії окремих представників оральної мікрофлори до базисних матеріалів. Підрозділ 4.2 присвячений вивченню впливу базисних пластмас знімних конструкцій зубних протезів на планктонний ріст окремих представників оральної мікрофлори. Формуванню біоплівки на поверхні базисних пластмас представниками оральної мікрофлори присвячений підрозділ 4.3. За результатами досліджень автор пропонує метод диференційованого вибору базисних матеріалів та в залежності від мікробіологічного стану ротової порожнини.

Зауваження до розділу: Зауважень до розділу немає.

Розділ 5 «Ефективність запропонованих методів ортопедичного лікування пацієнтів знімними конструкцій зубних протезів» викладений на 21 сторінці комп'ютерного тексту та складається із 4 підрозділів. Автором проведено порівняльну оцінку ефективності повторного ортопедичного лікування пацієнтів до початку лікування, через 3, 6 та 12 місяців після завершення ортопедичного лікування. Проведено порівняння за отриманими даними між групами пацієнтів, яким ортопедичне лікування проводилося за загальноприйнятою методикою та за запропонованим способом диференційованого вибору базисних матеріалів. Представлено динаміку змін лабораторних показників протягом спостереження. Підтверджено ефективність запропонованого способу повторного ортопедичного лікування пацієнтів знімними конструкціями зубних протезів в залежності від мікробіологічного статусу ротової порожнини.

Зауваження до розділу: Зауважень до розділу немає.

Автором представлено підсумкове узагальнення отриманих результатів та їх зіставлення з науковими положеннями літературних джерел та науковими даними науковців.

Висновки та практичні рекомендації об'єктивні, обґрунтовані і

відображають сутність проведеного дослідження.

Відповідність змісту дисертації поставленим вимогам. Основні теоретичні, наукові та практично-прикладні положення дисертаційної роботи відображені в анотації в повному обсязі.

Слід зауважити, що унікальність даної роботи становить 95 % відповідно до п. 8 «Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату».

Дисертація відповідає спеціальності 221 – Стоматологія .

8. Завершеність дисертаційної роботи та зауваження щодо її змісту і оформлення. Дисертація є завершеним науковим дослідженням, актуальність, наукова новизна та практична цінність якого є важливими для сучасної ортопедичної стоматології. Перераховані вище переваги дисертації дозволяють оцінити її позитивно.

Разом із тим, необхідно відмітити деякі зауваження та побажання з оформлення дисертаційної роботи, які не є принциповими і не зменшують її якість в плані дискусії, у мене виникли деякі запитання до автора:

1. Яка була мета проводити повторне ортопедичне лікування пацієнтів?
2. Чому Ви не акцентували свої наукові пошуки на розробці методів імплантологічного лікування пацієнтів?
3. В який термін після ортопедичного лікування Ви відмічали зміни лабораторних показників?

Висновок. Дисертаційна робота Рожка Святослава Миколайовича «Ортопедичне лікування пацієнтів знімними конструкціями зубних протезів в залежності від мікробіологічного статусу ротової порожнини», представлена до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії є самостійною завершеною науковою працею, в якій отримано нові, науково обгрунтовані теоретичні та практичні результати, що в сукупності вирішують важливе наукове завдання стоматології – підвищення ефективності ортопедичного лікування пацієнтів в залежності від мікробіологічного стану ротової порожнини. Унікальність даної роботи, згідно експертного висновку щодо

наявності плагіату становить 95 %. За актуальністю теми, методичним рівнем її розробки, науково-практичним значенням отриманих результатів дисертаційна робота Рожка Святослава Миколайовича «Ортопедичне лікування пацієнтів знімними конструкціями зубних протезів в залежності від мікробіологічного статусу ротової порожнини» повністю відповідає вимогам пп. 10, 11 «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 06.03.2019 р. зі змінами, що пред'являються до дисертацій, має бути оцінена позитивно, а її автор Рожко Святослав Миколайович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 22 – «Охорона здоров'я» за спеціальністю 221 – Стоматологія.

Офіційний опонент:

**Професор кафедри
ортопедичної стоматології
Львівського національного медичного
університету ім. Данила Галицького,
доктор медичних наук, професор**

В.Ф. Макєєв

Підпис професора В. Ф. Макєєва засвідчую

Учений секретар

27.12.2021

С.П. Ягело